

Livsviktig varningsbricka

■ För en tid sedan sövde jag en i övrigt väsentligen frisk kvinna för en elektiv operation av varicer. Operationen – hög underbindning, strippning och lokala excisioner – förflöpte utan komplikationer, och hon gick hem som planerat samma eftermiddag.

Det postoperativa förloppet blev emellertid inte som förutsett utan hon utvecklade så småningom en reaktiv hepatit som efter utredning bedömdes vara orsakad av se-voflurananestesi.

Denna reaktion är utomordentlig ovanlig, från Baxter fick jag uppgift om totalt 13 fall i världen. Men konsekvenserna kan för patienten vara livshotande, och det är därför utomordentligt viktigt att denna överkänslighet blir bekant om hon i framtiden ånyo behöver genomgå en narkos. Om ett ingrepp görs elektivt föreligger inget problem, hon kan ju prata för sig själv, men i en akut situation är problemet uppenbart.

När jag slog på »medical alert bracelet« på Google fick jag 724 000 (!) träffar, men ingen enda från Sverige. Dessa varningsbrickor, eller armband, är

sålunda mycket vanliga i USA och Storbritannien men förefaller vara sällsynta i Sverige. Epilepsiförbundet har sina egna brickor, liksom de blödersjuka och även patienter som behandlas med Waran, men rent allmänt är sådana varningsbrickor mycket ovanliga.

Jag menar att det finns ett stort förbättringsutrymme här. Jag vill uppmana samtliga kollegor att se till att alla patienter med potentiellt livshotande allergier utrustar sig med varningsbrickor (bilden till höger) med lämplig gravering på baksidan. Jag vill också uppmana samtliga verksamheter inom akutsjukvården att vara observanta på förekomsten av dessa brickor.

Sedan tidigare finns det så kallade komplikationskort till anestesi som enligt riktlinjer från Svensk förening för anestesi och intensivvård (SFAI) kan beställas från Sahlgrenska universitetssjukhuset (katarina.hallen@vgregion.se), men jag vill hävda att detta behöver kompletteras med varningsbrickor.

Johan Lagerfelt
narkosläkare, Capiro
Läkargruppen, Örebro
johan.lagerfelt@capio.se



Foto: Ann Rydvall, Capiro Läkargruppen

Streptomycin från Sverige till Hamburg 1948

■ I en artikel i Der Spiegel 1948, »SOS für Hannelore. Wer rettete ein deutsches Kind?« (<http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-44416138.html>) berättas att en liten flicka i Hamburg vid namn Hannelore Wegener år 1948 behandlades för en livshotande cerebral infektion med svenskt streptomycin, som – tydligen under ledning av Nanna Svartz – insamlats genom man tagit tillvara oanvända ampuller ur brutna förpackningar.

Den lilla Hannelore lär ha räddats.

Jag, som är lite förvånad över att inte ha hört talas om detta, undrar om någon äldre kollega minns denna historia? Bekant i vår familj var professor Hans Heinrich Berg i Hamburg. Kunde han ha sänt en vädjan?

Gunvor Svartz-Malmberg
leg läkare, Stockholm;
dotter till Nanna Svartz
gusva@algonet.se

Äras den som äras bör



■ I sin artikel »Vargen är redan här« i Läkartidningen 47/2009 (sidorna 3160-1) erinrar Kronvall och Giske om Aisopos' fabel om pojken som ropade »vargen kommer« tills byborna tröttnat och vargen i lugn och ro kunde äta upp dem.

Det första varningsropet i Sverige om att vargen kommer vad gäller antibiotikas användning kom faktiskt för precis femtio år sedan, och pojken som ropade hette Hans Ericsson. Hans avhandling »Rational use of antibiotics« publicerades 1960, och hans varningsrop har alltså nonchalerats av generationer av bybor.

Hans liknelse om antibiotikaparaplyet (med illustration av Göran Hedén), som i oväder slutar skydda och vänder sig och förvandlas till en tratt där resistenta bakterier rinner ner över patienten, är fortfarande aktuell.

Både avhandlingen och paraplyet förtjänar att lyftas upp ur glömskan. Och visst kan man undra över att det ska ta femtio år för en sanning att tränga igenom på allvar. Fast det är ju först 163 år sedan Semmelweis ...

Bertil Nyström
pensionerad överläkare
i klinisk bakteriologi, Trosa
bertil.nystrm@telia.com

Mer debatt på webben

Nedanstående inlägg finns att läsa på lakartidningen.se/debatt

Livräddande operationer på Hôpital de la Communauté Haitienne i Port-au-Prince
Stefan Redéen

Utdrag ur artikeln:

Ett team bestående av tio personer, varav tre läkare (kirurg, narkosläkare och barnläkare), fyra sjuksköterskor

(operationssköterska och avdelningssköterskor) och tre logistikere, reste till Port-au-Prince, Haiti, den 19 januari och stannade till den 29 januari. Utskickande organisation är Hoppets stjärna. (---) Vi hade med oss 90 kartonger med materiel, både för vård och för teamets egna behov. En hel del utrustning, läkemedel och övrigt materiel fanns redan på plats. Lokal inhemsk personal från Hoppets stjärna servade teamet, främst med

resor utanför sjukhuset. Erfarenheter från katastrof-arbete från bland annat Banda Aceh och Pakistan finns hos flera medarbetare i teamet. (---)

Sammanfattningsvis har vi behandlat ett hundratal patienter, opererat cirka 25 och vårdat många flera. Ett framgångsrikt teamarbete med god



Foto: Bo Hedefalk/Hoppets stjärna

organisation och logistik gjorde att patienterna kunde tas om hand på sjukhuset från början till slut. Arbetet pågick mellan 15 och 18 timmar varje dag. Många tårar och kramar fanns hela tiden närvarande. Tolkning genomfördes med lokala frivilliga språkkunniga. Debriefing genomfördes med hela teamet före hemkomst. Mobilt protestteam finns och planeras komma till samma sjukhus inom 2-3 månader. Att vara en del av detta arbete har för mig varit en vattendelare i livet!